

LEIUD

● Nõukogude Liidust jõudis lõpuks tagasi kodumaale Saksamaale ligikaudu 800 kilogrammi helilindimaterjale, mis olid salvestatud Saksamaal Teise Maailmasõja aastatel (1942–45). Nende hulgas on terve hulk salvestisi maailmakuulsate dirigentide Wilhelm Furtwängleri ja Herbert von Karajani kaastegemisel, üles võetud põhiliselt Berliinis. Muuhulgas on ka Karajani juhatusel jäädvustatud kõige esimesed stereovõtted „Berliini Filharmonikutega“. Neid salvestisi oli peetud lootusetult kadumalainuiks. Ent hiljaaegu sattus saksa raadiotoimetaja Klaus Lang Leningradis senitudmatule heliplaadile, kus Furtwängler juhatab Bruckneri 5. sümfoonia ja Schumanni Tšellokontserti. Toimetaja hakkas jälgi ajama lootuses, et leiab heliplaadi originaalindistuse. Lõpuks avastatigi kogu materjal Moskva lähedalt arhiivist ning õnneks olid NõukogudeLiidu võimud nõus kogu 800-kilogrammise helilindileiu Berliini Raadiotele tagastama.

● „Rekordiga“ lõppesid Broadwayl Andrew Lloyd Webberi muusikali „Armastuse aspektid“ etendused — see oli helilooja lühima lavaeaga tück kõigi senistega võrreldes. Muusikali esietendus toimus möödunud aasta aprillis ja see läks maksma 8 miljonit dollarit. Peaosatäitjaks oli Lloyd Webberi endine abikaasa Sarah Brightman. Nüüdseks antud 377 etendust olevat ligi 11 kuu jooksul katnud ainult väikese osa muusikali lavalettoimise ja edasiste etendustega seotud kulutustest.

● Rahvusvahelise konkursi, kus osales 85 arhitekti, võitis taani arhitekt Henning Larsen. Konkurss oli korraldatud Inglismaale ehitatava uue ooperiteatri projekti saamiseks. Ehitustööd on juba alanud ning kultuuri detsentraliseerimise eesmärgil kerkib uus hoone Warwickshire'i krahvkonna linnakesse Compton Verney'sse. See peab valmima 1993. aastal. Tähelepanu äratav fakt, et see

on esimene uus ooperiteater Inglismaal 130 aasta tagant! Ja veel arvatakse, et Compton Verney ooperiteater hakkab oma kasutamise võimaluste poolest konkureerima samataolise teatriga ooperifestivalide kuulsas linnas Glyndebourne'is.

● Soome sümfooniaorkestrite kontserdikalendris on jaanuarist kuni juunini umbes 30 kontserti, mis seotud ka eesti dirigendi, solisti või esititava heliloojaga. Suure osa sellest moodustasid Peeter Lilje kontserdid peadirigendina Oulu Linnaorkestri, aga ka teiste soome orkestrite ees. Soomes dirigeerivad veel Eri Klas, Paul Mägi, dirigendina Vaasa Linnaorkestri ees leiame Paavo Järvi. Espoo ja Kuopio Linnaorkestrite ees on Andres Mustonen. Peeter Saul juhatab opereti- ja muusikalikontserti Kuopios ja 1. mai kontserti Lahtis. Solistidest on esindatud Kalle Randalu, Mari Tampere, Leili Tamme ja Mati Palm. Heliloojatest esitatakse loomulikult Pärti, aga ka Erkki-Sven Tüüri.

● 29. aprillil avatakse Brüsselis järjekordne kuninganna Elisabethi-nimeline interpretatsioonikonkurss. Seekord on see mõeldud pianistidele. Muusikute jõukatsumine kestab üle kuu aja. Võitjate pidulik lõppkontsert toimub Brüsselis 1. juunil.

● Veel ühest pianistide konkursist aasta pärast mais. 1992. aasta 9.—23. maini toimub Hollandis, Utrechti kolmas rahvusvaheline Ferenc Liszti nimeline võistlus. Osalejate vanusepiir on 17—32 aastat. Konkursi programm sisaldab ainult Liszti klaveriteoseid. Osaliselt on juba avaldatud ka konkursi rahvusvaheline žürii. Meile tuntuimatest muusikutest on seal prantsuse pianist France Clidat, Arnaldo Cohen Brasiiliast, poola pianist Andrzej Jasinski, Kun Woo Paik Lõuna-Koreast ja Mihhail Vosskressenski Nõukogude Liidust.

● Pärsia lahe sõjaks läinud lisakulutuste tõttu vähendas Prantsuse valitsus tunduvalt kultuuri jaoks ettenähtud summasid kuni aasta lõpuni. Seetõttu jääb ära 2.—13. maini Pariisis kavandatud rahvus-

vaheline lauljate konkurss. Ürituse korraldajaks on Pariisi „Opera Bastille“ ning sellele oli kutsutud 100 18—33-aastast lauljat. Nüüd toimub konkurss kahe aasta pärast, 1991. aasta mais.

● Üks teade Viinist! 15. maini oodatakse Viini rahvusvahelisele kompositsioonikonkursile uusi, kuni 20-minutilise kestusega teoseid kammerorkestrile. Osa võtma on oodatud kõigest rahvustest nais- ja meesheliloojaid, kes pole saanud 40-aastaseks. Žürii koosneb väga tuntud heliloojatest: Luciano Berio, György Ligeti, Wolfgang Rihm, Roman Haubenstock-Ramati jt. Saata tuleb partituur koos nelja koopiaga. Valitud teos saab 150 tuhande šillingi suuruse preemia. Tegemist on esmakordse taolise konkursiga Viinis. Algatus tuli dirigent Claudio Abbadoilt. Tema pani paar aastat tagasi aluse uuele nüüdismuusikafestivalile „Wien Modern“ ning nüüd loodab ta sellele festivalile konkursi abil saada uusi huvitavaid teoseid. Festival „Wien Modern“ toimub ju hilissügisel, seega peaks juba esimese konkursi kammerorkestriteoseid seal ettekandele jõudma.

Igal aastal kuulutatatakse välja erinevad teemad, näiteks 1992. aastal — teos suurele sümfooniaorkestrile, 1993. aastal — „Muusika ja video“, 1994. aastal laste kammerooper ja 1995. aastal ka n.ö. päris ooper.

PÄRT

● Väike ülevaade A. Pärti teoste ettekannetest kogu maailmas. „Cantus Benjamin Britteni mälestuseks“ kõlas Berliini uue muusika biennaali avapäeval, 14. veebruaril Rootsia Norrköpingis sealselt sümfooniaorkestrilt Eri Klasi juhatusel. Sama teos kanti ette äsja ka Iirimaa Dublinis kohaliku Raadio ja Televisiooni orkestri poolt. Teada on „Cantuse“ esitusel New Yorgis ja Saksamaal Münsteris. „Tabula rasa“ kõlas Jaapanis Ishikawas ja Antverpenis Belgia Uuel Kammerorkestrilt. Teada on ka kaks Johannes-passioni ettekannet Ameerika Ühendriikides — San Franciscos ja Houstonis. Need on teadaolevad andmed

umbes kahe kuu jooksul ette kantud Pärti teostest.

● Uusi väljaandeid Arvo Pärti loomingust tema põhilise kirjastaja — Viini „Universal Editioni“ poolt. 1990. aasta lõpul ilmus „Berliini missa“ partituur koorile või solistidele (neli häält) ja oreleile. Järgmises uusväljaannete kataloogis on juba 1991. aasta alguses ilmuvad noodid. Seal võib leida, et tulemus on kogu 8 partituuri! Klaveriteoste rubriigis on Eesti-perioodiltki tuntud palad: „Variatsioonid Ariinuška terveksaamise puhul“ ning „Aliinale“. Edasi „Fratres“ uues, tšello, ja klaveri redaktsioon. Ilmub samuti Eesti-perioodilt esialgu vokaalansamblile loodud teos „Summa“. Viinis aga antakse see välja seades viiulile, kahele altviulile ja tšellile, kuid ka kordustiraazina varem ilmunud vokaalvariandist. Kõige enam pakuvad huvi vast värskemad teosed. Need on kahele koorile ja kahele oreleile loodud oopused pealkirjadega „Statuit ei Dominus“ ja „Beatus Petronius“. Teoste loomisaasta on 1990 ning nad valmisid Bologna San Petronio kiriku (Basilica di San Petronio) tellimisel. Mõlemad esiettekanded toimusid nimetatud kirikus selle enda koori ja organistide poolt möödunud aasta oktoobris.

MOZART

● Austria pianist Walter Klien on muusik, kes esmakordselt (s.o. 30 aastat tagasi) plaadistas kõik Mozarti lõpetatud klaveriteosed. Ta tegi seda ühe USA firma tellimisel ja nüüd on osa neist müügile ilmunud ka kompaktplaadil. Omapärane oli tema muusikaline panus „Viini Muusikasõprade Ühingu“ poolt korraldatud Mozarti-festivalile. Tegemist oli neljaõhtulise sarjaga, mis kandis nimetust „Palju tumedaid toone“ („Viel dunkle Töne“). Nendel kontserdil kõlasid Mozarti miinoorsed klaveriteosed.

ANDRUS KALLASTU JÄLLE AKTSIOONIS

AK on tänaseks käinud ära Sibliuse Akadeemia sisseastumiseksamitel ja jõudnud finaali, s.t. nelja tugevama hulka, kellest juunikuus valitakse välja kaks uut üliõpilast. Sahinad annavad pretendentide hulgaks, kust AK-1 tuli läbi murda, vähemalt 20 hinge kohale. Erialaks on AK seekord valinud dirigeerimise, sisseastumiseksam tuli peale selle sooritada ka klaverimängus. On üsna tõenäoline, et ta sisse saab, sest nüüdsama on Sibliuse Akadeemia uus rektor tšellist Erki Rautio saatnud Tallinna Konservatooriumi rektorile V. Laulule üsna südamliku kirja mitmete koostööpakkumistega. Ning AK on seljast eri rahvusest väljavalitust ainuke eestlane.

SEGADUSED ERSO PEADIRIGENDIGA

Vabariigi süvamuusika lipulaevas on taas tekkinud segadused küsimuses: kes saab ERSO peadirigendiks? Meenutagem ka vaidlust ajakirjanduses — „Sirbi/Reede“ kaks teineteist pea välistavat artiklit, millest esimene poosteis peadirigendiks Leo Krämert ja teine Arvo Volmerit (praegu peadirigendi kt. A. Volmer). „Päevalehe“ versioon sellest, et L. Krämertile pakutakse esimese küldisdirigendi kohta. Jne. Nüüdseks on paljud orkestrantide lemmiku L. Krämerti

puhul ühe takistusena teel olnud valuutaprobleemid hakanud lahenevama — Saksamaal on lubatud abi, kuid tingimusel, et Krämertile antaks nimelt peadirigendikoht. Kindlasti ei maga ka Arvo Volmer ja tema pooldajad. Kuuldavasti tõi seekordne vaidlus kaasa siseküsitluse, millest on teada, et osavõtt hääletamisest on olnud katastroofiliselt passiivne.

SEE POLE MITTE KERGE. Algus „Scripta Musicalia's nr. 16. 1990. a.

Üks keerulisemaid probleeme, millega saatjal tegelda tuleb, on arvata- vastasti kõlatasakaal, kompromiss inimhääle või viiuli kõla ja klaveri vahel. Saatja ei või oma isikliku mastaabi järgi heliväärtust kindlaks määrata. Ta ei või öelda: „see on minu *fortissimo*, see on minu *forte*; see on minu *piano*, see on minu *pianissimo*“. Need mastaabid muutuvad koos muusika omapäraga (*piano* Brahmsi juures on kaalukam ja tusedam kui Debussy puhul) ning iga lauljaga. Nad olenevad ka kontserdisaali akustilistest omadustest ning pianisti käte alla sattuva instrumendi kvaliteedist. Ta kuulab oma laulja häält tähelepanelikult ja erksalt, kuni tunneb selle võimalusi niivõrd hästi kui oma instrumendi omi, ning toetab siis partnerit nii palju kui võimalik, olles samaaegselt valvel, et häält mitte summutada ega kinni katta. See on delikaatne küsimus. Hääle ja klaveri heli jõuab kuulajani ühtses valjuses. Probleem ei osutu sugugi lihtsamaks, kui ette kujutada, et saatja on ainus inimene kontserdil, kes laulja häält kuuleb vähemtäiuslikult kui publik, sest laulja on näoga temast ära ja publiku poole pööratud. Poodiumil on meil kõlavahekorra vaele ettekujutus, õiget saavad kuulata vaid kuulajad saalis. Niipea kui ma lauljale, kes mõnd jõulist laulu, nagu näiteks Schuberti „Kõikvõimsus“, esitab, annan jõulise ansambli toetuse, mida ta vajab, võin ma oma oreli- paraste akordide tagant kuulda vaid partneri nõrka sosistamist, kuigi ta täiel häälel laulab.

Igal erijuhul peab saatja oma isikliku arvamuse kõnelda laskma ega pea helilooja ettekirjutusi mitte pimesi järgima. Isegi suurimad hääled nõuavad ajuti klaverilt veidi halastust. Kui ma näiteks mängisin Kirsten Flagstadile³⁵ Brahmsi „Sep- pa“ või Melchior Lauritz'ile³⁶ R. Straussi „Ceciliale“, võisin ma nende võimsate hääle kõrval ohutult oma täistooni anda seni, kuni nad kõrgeid toone laulsid, kuid pidin täiesti kindlalt tagasihoidlikult andma niipea, kui nad laskusid oma hääle madalaimasse toonidesse, kuigi helilooja ettekirjutus nägi ikka veel ette *frotissimo*. Kui ma järgneuksin sellele käsule, oluksin ma oma lauljate jaoks liiga tugev ning põhjustanuksin olukorra, kus neil tulnuks oma häält forsseerida.

Kõlatasakaalu probleem on komplitseeritud veel teisest seisukohast. Pole olemas ilmtingimatut eeldust, et suur hääle talub suuremat klaveri kõlajõudu. Šaljaminil ja Kipnisel³⁷ olid võimsad hääled, kuid asjaolu, et nad olid madalad, nõudis minult nende saatmisel ettevaatlikkust, muidu oleks minu kõla nende oma katnud. Kuigi oma mahult olid need hääled palju suuremad Elisabeth Schuman- ni³⁸ häälest, võis tema kõrge sopran

Peatükke ja katkendeid

GERALD MOORE'i

raamatust

„KÖLAN MA LIIG VALJULT?“

palju suuremat klaverikõla taluda kui mistahes bassihääle.

Seepärast tuleb arvestada hääle kui ka instrumendi omadusi. Tšello ja viiuli juures leiame paralleeli soprani ja bassiga, kuna viiuli noodid asuvad diskandis ja kõrges diskandis ning kuna viiul moodustab oma mõtmeilt vaid veerandi suuremast vennast, on vähetõenäoline, et tema tooni üle mängitakse.

Tuleb selgitada ka olulist erinevust pianisti mängus laulja või keelpillide tarvis. Laulja puhul vastutab saatja hääle ja klaveri vahelise õige kõlatasakaalu loomise eest. Kui oleks võimalik graafiliselt kujutada lauljale ja saatjale langevat kõla osakaalu, võidaks näha, et selle jaotus on võrdne, nagu see õige kõlatasakaalu jaoks vajalik. (Ma räägin üldisest seisukohast, sest ka sellelt reeglil on olemas erandeid.) Instrumentaalsete sonaatide puhul on situatsioon pianisti jaoks teine, siis on vastutus kõlatasakaalu eest mõlema mängija vahel jaotatud ning nad ei pea ilmtingimatult kogu aeg selle poole püüdlema, et igakülgelt assimileeruda. Ühes kohas soovib helilooja, et viiul oleks ülekaalus ja klaver tagasi tõmbuks, teisel jälle peab viiuldaja kõrvale astuma ja juhtimise klaveri kätte andma. Ühe kindla koosseisulise duo (selle all mõtlen kaht muusikut, kes pidevalt koos töötavad, vaid üheskoos esinevad ning kunagi partnereid ei vaheta) pianist on eelisolukorras võrreldes saatjaga, kes mängib koos kellega juhtub, sest saatja ei saa oma viiuldajat või tšellisti välja valida, kuid võib osutada ühendatuks pillil hoolimatult märatsejaga. Mul on tulnud üle elada meeletuid näiteks Brahmsi C-moll sonaadis oma armastatud meloodiat, mis on selgelt äramärgitud *dolce*, üldse mitte kuulda, kuna tšellist oma korduvaid teisejärgulisi bassnoote väga tugevasti mängis.

Pidin ma võistlema ja end üle tema kuuldavaks tegema kogu fraasi *forte* mängides? Selline mõte tuli mul esimest korda pähe kontserdi ajal, kuna proovil tülküsimus esile ei kerkinud. Kui ma pean kangekaelselt kinni helilooja ettekirjutusest ning mängin muusika mõttele truult *piano*, võin ma lugeda järgmise päeva ajalehest: „Klaver ei pakkunud küllaldast tuge“. Kord küsisin ma Lionel Tertiselt³⁹ tema taktika kohta, mida ta kasutab pianisti suhtes, kes tema vioola jaoks liig kõvasti mängib ning ta vastas: „Ma mängin vaimsemalt kui ei kunagi“.

Üks koormavamaid ülesandeid saatjale on transponeerimine. Laulu-õhtuil ja lauljatega lindistamisel transponeerin ma peaaegu poole kõigest, mis ma mängin, ning iga teine teeb sedasama. Niisiis omamata mingit ettekujutust sellest, millist piina nad sellega saatjale valmistavad, esitavad lauljad sageli pea võimatuid tingimusi. Näiteks Hugo Wolfi laulu „Nachtzauber“ toon alla või „Zur Warnung“ toon üles transponeerida on komplitseeritud ülesanne, sest neis lauludes on palju märke ning ootamatuid üleminekuid. Kui mind on palutud neid laule transponeerida, olen ikka palunud endale veidi aega nendega töötamiseks. (Veidi? Ma muigan.)

Need mõlemad laulud „Nachtzauber“ ja „Zur Warnung“, olles rasked transponeerida, on ka mitte vähem rasked mängida, isegi kui aju juba uues helistikus tegutseb. Teisalt võib üht laulu (mis puutub transponeerimisse) kergesti teise helistikku — ütleme G-st Ges-i üle viia, ent kui pala on kiire esitustempoga, nõuab ta nüüd uut muudetud sõrmestust, mis teeb vajalikuks mõningad ettevalmistused.

³⁵ Flagstad, Kirsten Malfried (1895—1962) — norra sopran. Maailmakuulsuse saavutas alles peale esinemist Bayreuthi pidustustel 1933. a. Oli Metropolitan Opera ja Londoni Covent Gardeni Opera solist. Eriti silmapaistev Wagneri interpreetina.

³⁶ Melchior, Lauritz (1890—1973) — taani tenor. Debüteeris baritonina, alates 1918. a. dramaatiline tenor. Külalisesinemised kõigis Euroopa ooperikeskustes. 1926—50 oli Metropolitan Opera solist. Kuulus oma aja parima Wagneri-tenorina.

³⁷ Kipnis Aleksander (s. 1891) — vene päritolu ameerika laulja, bass. Oppis Varssavis ja Berliinis, laulis Hamburgis, Wiesbaden, Berliini Riigiooperis (kuni 1935), siis Viini Riigiooperis kuni asus elama USA-sse, kus ta, nagu ka Lõuna-Ameerikas ja Austraalias, oli alates 1923. a. külalisesinemistel viibinud. Kuulus 1939—46 Metropolitan Opera truppi, hiljem oli laulupedaagoo New Yorgis. Suure eduga laulis Bayreuthi (1924—33), Salzburgi ja Müncheni muusikapidustustel. Tunnustatud Wagneri ja ka romantikute laululoomingu interpreetina.

³⁸ Schumann, Elisabeth (1885—1952) — saksa päritolu ameerika sopran. Oppis Dresdenis, Berliinis ja Hamburgis, debüteeris 1909. a. Laulis Viini Oue- ja Riigiooperis 1915—38, oli samaaegselt tegev ka New Yorgi Metropolitan Opera's (1921—38). 1938. a. emigreerus USA-sse, kus tegutses laulupedaagoogina. Tunnustatud R. Strauss ja Mozarti vokaalloomingu interpreet.

³⁹ Tertis, Lionel (s. 1878—?) — inglise allist, õppis Leipzgis ja Londonis. Tertise kõrgetasemeline mäng inspireeris inglise heliloojaid looma tema jaoks terve rea aldikontserte. 1937. a. tõmbus kontserttegevusest kõrvale ja pühendus pedagoogilisele tööle.

ESTI RAHVUS- RAAMATUKOGU

(Järgneb)

Ix hob gebojt a mojerl

Ehtasin majakese

J. = 83

1. Ix hob ge-bojt a mo-je-rl, a mo-je-rl,
a mo-je-rl mit zeks fen-cter...

Un vi-fl ši-du-xim me hot mir ge-redt,
bi-stu ge-ven der šen-ster.

ALBUM 5

JUUDI RAHVALAULUD

2. Ix hob geflanct a vajngortn,
Der vajngortn iz nit gerotn... } 2 mol
X'hob faršpilt majne junge jorn,
Oj, vi a kartjožnik in kortn. } 2 mol
3. Du host mir gebundn di hent mit di fis, di hent mit di fis
Un gelozt mix švimen, } 2 mol
Es vet kumen a cajt, ven du vest mix zuxn }
Un vest mix nit kenen gefinen. } 2 mol

ORFF-SÜSTEEM

Tähelepanu on suunatud mitte tipp-annete kasvatamisele, vaid kõigi laste loomupärasele arengule. Tulemused on hämmastavad.

(Algus eelmises „Muusikalehes“)

ORFF — INSTRUMENTAARIUM

Lähtugem sellest: kui last ümbritsev keskkond on muusika suhtes soosiv, meeled ergastuvad. Lapse teadvuses pole täpset piiri jälgimise, imiteerimise ja katsetamise vahel. Sealt ka suur ind eksperimenteerivaks tegevuseks. Suhtudes lapsesse kui isiksusse, keda tuleb mitte niivõrd koolutada-koolitada, vaid aidata tal areneda, stimuleerida tema loovust, on C. Orffi üldine hoiak analoogiline teiste uemate pedagoogiliste õpetustega.

Tähtis on äratada lapse loovus.

Ringmänge, liikumist tehakse koos: gruppide suurus ulatub mõnest kuni mõnekümne inimeseni. Ruum harjutusteks peaks olema avar, nii et oleks võimalik liikuda, teha rütmikaharjutusi ja mängida ka pilli. Lapsele peab pakkuma võimaluse teha „oma muusikat“. Lapsi julgustatakse leiutama oma mängu ja saatma neid pillidel.

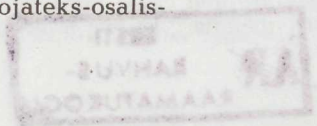
Harjutuste protsess toetub nn. elementide rattale, kus kodaraiks on kõne, laulmine, liikumine, rütmika, värviharmonia ja meloodiaharjutused (nii hääle kui instrumentidega) ning ansamblimäng. Et seda mõista, võtkem või niisugune näide. Lapsed valivad harjutuseks kiisuluuletuse „Kurr-kärr, kuhu lähed?“ Seda loetakse algul luuletusena. Siis viiakse värs liikumisse, rütmikasse. Seejärel otsitakse värvuspillidega talle vastav rütmikujund. Järgnevalt mängitakse-lauldakse seda kaanonis. Siis improvisatsioon meloodiapillidel. Nii võib ühte impulssi (elementi) üha arendada ja arendada — nii kaugele kui õpilase ja õpetaja võimed küünivad. Pisikesest salmikesest saame kordumatu muusikateose, kus teijateks-loojateks-osalisteks on lapsed ise.

C. Orffi poolt muusikalises kasvatuses komplekselt kasutusele võetud pillid on saanud sedavõrd kuulsaks, et neid koos nimetatakse Orff-instrumentaariumiks. Orff lähtus lihtsast tõesst, et lapsed juba loomupäraselt naudivad pillide ilusat heli. Tundides on tark lasta lastel valida endale pillid neile meeldivate helide järgi, mitte aga suruda instrumente neile peale. Esimesteks katsetusteks pillidel võivad olla jäljen-

dused mitmesugustest helidest meie ümber (linnuhääled, südamelöögid, vedurivile jne.). Edasi võib helisid kokku siduda kujundeiks, rütmideks. Tutvustades last erinevate instrumentidega on alustuseks sobivad just rütmipillid, tänu nende käsitsemise hõlpsusele. Pealegi on nad tämbrikselt väga erinevad ja omapärased, inspireerides nii laste eriti avatud fantaasiat.

Perekonnapilt

EESTI KOORIÜHINGU TRÜKISED

Kirjastusosakond tegutseb Eesti Muusikaühingu juures. Selle tegevuse tulemusena on aastail 1989—1990 jõudnud lauljate ja pillimeesteni järgmised trükised:

Segakoorile

U. Sisask „Gloria Patri” (tsükkel — 24 ladinakeelset vaimulikku laulu), „Ave Sol” (kantaat), „Jõulupalve”, „Püha Neitsi Maria auks”

A. Männiku seatud „10 jõululaulu segakoorile”

C. Kreek „Taaveti laulud”

Meeskoorile

V. Tormis „Õhtupalve”, „Kodukeel”

Kogumik „Laulumehe viisivara I”

Naiskoorile

E. Tubin „Oh minu ellad eede vendad” (3. osa „Vanapiiga lauludest”)

V. Tormis „Kodukeel”

A. Vedro „Midrilinnu mäng”

A. Männiku seades „10 jõululaulu naiskoorile”

Puhkpilliorkestrile

Kogumikud:

Tantsumuusikat puhkpilliorkestrile

Kergelt puhkpillimuusikat

Klassikast estraadini

Me isade maa

P. Raik „Suvemuusika” (kogumik)

H. Hindpere „Kolm pala puhkpilliorkestrile”

1990. a. üldlaulupeo repertuaar puhkpilliorkestrile, arvukalt koorilaulude seadeid. Lisaks eenevale A. Otsa „Puhkpilliorkestri õpik”, A. Regi „Õppematerjal vaskpillide kvintetile”, „29 trompeti kvartetti”. Läti, Leedu, Soome, Rootsi ja Eesti hüm-nid. Välisautorite loomingut 7 pala.

PUHKPILLIMUUSIKA

1986—91

Kahe kongressi vahelist aega võib eesti puhkpillimuusikas nimetada „läbimurde ajaks”. Meie orkestrite paremikul avanesid võimalused ennast näidata ka piiri taga, koos sellega tõusis kindlalt ka mängutase. Meie puhkpillimuusika on viimastel aastatel kõlanud Iirimaal, Rootsis, Saksamaal, Tšehhi-Slovaki Liitvabariigis, Norras, Soomes jne. On loodud isiklikke ja kollektiivide vahelisi kontakte, vahetatakse noote, käiakse üksteisel külas. Tahaks loota, et need võimalused edaspidi veelgi laienevad. See oleks üheks kindlamaks stiimuliks meie orkestrite taseme tõstmiseks.

Orkestri tegevuse üheks aluseks on repertuaari olemasolu, tema mitmekesisus, vastavus ajale. Eesti Kooriühing on vaieldava perioodi jooksul välja andnud terve rea erinevaid trükiseid: Trompeti õpikud algajaile ja edasijõudnuile, repertuaari trompeti kvartetile ja puhkpillide kvintetile. Eriti õnnestus A. Otsa poolt koostatud „Puhkpilliorkestri õpik”, mis on leidnud asjatundjate poolt hea hinnangu ka raja taga. Ilmunud on kogumikud tantsumuusikaga, tuntud koorilaulude seadeid, jõululaulud, heliloojate P. Raigi,

H. Hindpere ja H. Ridbecki autorikogumikud, kaasaegset pop-muusikat ja isegi üks 3-osaline sümfonia puhkpilliorkestrile. Viimasel ajal oleme püüdnud uuesti trükkida Eesti Vabariigi ajal välja antud eesti puhkpillimuusikat, seda muidugi kaasaja orkestrite koosseise arvestades. Julgen siinkohal väita, et meie orkestrid oma repertuaari puuduse üle eriti kurta ei tohiks, seda on ilmunud igale raskusastmele.

1989. a. toimus V eesti puhkpillimuusika päev Haapsalus. Aastatel 1987, 1990 toimusid järjekordsed H. Orusaare nim. konkursid kooliorkestritele. On toimunud kõrgema- ja esimese, teise- ja kolmanda kategooriate ülevaatused, 1988. aastal toimus esimene puhkpilliansamb-lute konkurs, mille võitis Võru saksofonide ansambel. 1987. a. tähistati pidulikult meie puhkpillimuusika isa D. O. Wirkhausi, 150. sünnipäeva, peeti Väägvere pasunakoori juubelit. Selle perioodi sisse jääb ka kaks laulupidu (1987. a. koolinoorte- ja 1990. a. üldlaulupidu). Regulaarselt (kaks korda aastas) on koos käinud ja meie puhkpillimuusika probleeme vaagnud Vabariigi Orkestrijuhitide Puhkpilliorkester, kellel täitus 1990. a. 25 aastat oma tegevusest. Ka Vigala seminar-laager on puhkpillidirigentide hulgas leidnud hea vastuvõtu, kuigi osavõtjaid peaks olema palju rohkem.

Kui kohale jõudsin, tassisid Heldur Saade ja tema orkester kohale oma instrumentariumid. Aitasin ühte suure trummi-ga meest uksest sisse ja läksin üles saali. Oli vaikne, rahvas alles hakkas registree-rama. Üles oli seatud müügilett kust võis osta Eesti Muusikaühingu trükiseid, mida, tuleb välja, on hulgaliselt. Istusin vaikselt saalis ja süvenesin kongressi dokumendiprojektidesse. Äkki, nagu vanal heal ajal, alustas vestibüülis mängu puhkpilliorkester. Tänuväärne ettevõtmine, kuid seekord sinna õhustikku ei sobinud paraku üldse. Lisaks kajas vestibüülis nii võimsalt, et üksteisega rääkimiseks pidi vaat et tänavale minema.

Probleemid: suurim neist on pillid, nende puudus on aastatega üha rohkem meie arengut pidurdanud ja kahjuks on ka tulevik pahaendeline. Pisteliselt on olnud müügil Leningradi puhkpilliorkestrite komplekte (ca 1700 rubla) — tenorid, baritonid, bassid on päris mängukõlbelised, ülemine pool partituurist ei kannata mingit kriitikat. Ei ole aidanud pöördumine meie vabariigi juhtkonna poole (leping Leningradiga), kaks korda oleme käinud Tšehhimaal, Amati Kraslice pillivabrikus, kuid meie raha eest ei tahta neid siiski müüa. Prooviti ka kaup-kauba vastu vahetust Soomega kuid asjatult.

Endiselt on halb seis meie järeelkasvuga. Seda nii pillimeeste kui ka dirigentide seas. Visalt, väga pikkamööda toimub meil uue põlvkonna pealekasv, olgugi, et neid valmistatakse ette kahes kõrgkoolis. Ilmselt ei ole see amet eriti kutsuv ja tasuv. Halb on olukord meie kooliorkestritega. Mitmed teenekad dirigendid on ameti maha pannud, uusi aga asemele ei ole tulnud. Kooliorkestrite vähesus, pillide ja dirigentide puudus on see probleem, mis nõuab endale esmast tähelepanu ja vastvalitav Eesti Kooriühingu uus juhtkond peaks oma tööplaanides seda arvestama.

H. Saade

Lõpuks algas. Mälestasime lahkunud presiidiumi liikmeid. Unustasime Jüri Variste, sest ta polnud presiidiumi liige.

Pärast koosoleku juhataja valimist (P. Raud) — sõnavõttud. Ettekande teinud Venno Laul nentis, et eelmisest kongressist möödunud viie aasta jooksul on toimunud Kooriühingu otsesel või kaudsel organiseerimisel mitmeid kaalukaid ettevõtmisi: koolinoorte laulupidu 1987. aastal (mis muide, pisut ametliku kontrolli alt väljununa oli eelmänguks järgmiste aastate sündmustele), rahvusvaheline koorifestival „Tallinn '88” (eelmised olid ammu, 1972 ja 1975), 21. üldlaulupidu 1990. aastal ning samal aastal ka

Kooriühingu kongressil

Mart Vainu

Rahvusvahelise Koorimuusika föderatsiooni (IFOM) sümposiooni läbiviimisel osalemine. Nüüdki ollakse haaratud suurte ürituste ettevalmistamisest. Eelkõige pidas VL nendeks rahvusvahelist koorifestivali „Tallinn '91“ ja Gaudeamus — laulupidu tudengitele, mis samuti toimub juba sel aastal.

Järgnevalt puudutas esineja muudatusi, millised toimusid Kooriühingu töös peale Eesti Muusikaühingu asutamist 1988. aastal, hinnates neid üldiselt positiivseina. Tänu maksusoodustustele registreerisid end Muusikaühingu juures mitmed tootmisüksused, millede tegevusest Muusikaühingule laekuv tulu võimaldas oluliselt suurendada kulutusi,

sealhulgas palkadele.

Väga tähtsaks pidas VL ka väliskontaktide lausa plahvatuslikku arengut viimastel aastatel ning meie koorid on ennast mujal maailmas väga heast küljest näidanud. Ka on Eesti Kooriühingu vastu võetud kahe mõjuka rahvusvahelise organisatsiooni liikmeks (vt. üleelmine lk.). VL tsiteeris ka pikalt EFYS'e esimehe hr. Marcel Corneloupi sooja kirja.

Muidugi pidi kõnelema ka puudustest. Näiteks on info Kooriühingu tööst lünklik. Olukorra parandamist oma ajalehe väljaandmisega pidas VL võimalikuks, küll aga võiks võimaldada finantsilist abi väljaannetele, mis ka Kooriühingu probleemide lahksid.

Budapesti rahvusvaheline konkurss on Eesti koorimuusikale tulinägin-võitsin-kohaks kujunemas. Seekord siis GRAND PRIX Tallinna 21. kk. Meeskoorile. See oli alljärgneva jutu ajendiks.

VASTAB TÖNU KULJUS

Intervjuu 21. Keskkooli meeskoori dirigendi Tõnu Kuljuse ja kahe sama koori lauljaga. T. Kuljus on ühtlasi ka üks RAM-i dirigetidest.

KOORIMUUSIKAST

Milliselt konkursilt tulite?

Tegemist oli Budapesti 3. rahvusvahelise koorifestivaliga (vt. ka eelmine „MuL“), kus ennegi on ilma teinud eesti koorid. Kord on võitnud „Noorus“, kord Tartu Akadeemiline Naiskoor. Konkurss on üsna kõrgetasemeline, seega annab see tunnistust meie koorikultuuri ühtlasest tugevusest. Seekordne konkurss oli väga kenasti korraldatud, kohale oli saabunud 78 koori 19 eri maalt(!). Juba algus oli suurejooneline, Liszti-nimelise Akadeemia saalis ütles avasõnad Ungari president ning seejärel kanti ette kaks vokaalsümfoonilist suurvormi, millest üks oli ungarlaste endi oma (B. Bártok) ja huvitav oma ungarlase rahvamuusikale toetuv sünkroobilisuses.

Ka ringivaatamise poolest oli programm tihe, vastuvõtja-gümnaasium tahtis meile võimalikult palju näidata. Püüdsin siiski nende meelehärmiks iga vaba hetke kasutada proovide tegemiseks, kuna esinesime alles viimasel päeval.

Kohustuslik laul oli üsna krõbe, kuidas hakkama saite?

Oli kaks võimalust: üks grupp moodustati kooridest, kes võtsid kohustusliku laulu, teise grupi omad ei võtnud. Algul oli minulgi tõesti plaan võtta ka kohustuslik pala, kuid kuna Eestimaalt Lendvai „Luike“ ei

leidnud ning posti peale lootma jääda ei olnud otstarbekas, otsustasime viimase grupi (B2) kasuks.

Kuidas poisid reisi vastu pidasid?

Vahvalt. Väsitav oli mitte lauluga seotu, vaid muu. Näiteks totrad sekeldused tolliga. Meil läks seal 7 tundi. Loomulikult oli see kurnav, eelkõige närvidele. Ka enne oli probleeme, saladuslikult läks kaduma paar faxigi, seetõttu oli meie minek vahepeal küsimärgi all.

Kuidas on teie koor komplekteeritud, kes selles laulavad?

Olen algusest peale võtnud hoiaku, et kooli lõpetanute jaoks pole meie ukseid suletud. On ju ka teada, et kooliajal pole noormeeste häälled veel korralikult välja kujunenud, seepärast lausa vajame vilistlaste abiväge. Hetkel on meie 58 liikmest 12 vilistlased. Oleme muidugi õnnelikus seisus seetõttu, et lõpuklassides on väga palju poisse — suur erinevus võrreldes tavalise keskkooliga.

Nii et praegu teie nimi — Tallinna 21. Keskkooli meeskoor — vastab täiesti tegelikkusele?

Seda küll. Algul oli ühe kooli baasil moodustatud heatasemeline meeskoor tõesti üllatuseks (näiteks Ernesaksa juubelil 1988. a.). Nüüd hakatakse meiega juba harjuma. Muide, nimi on pikk ja lohisev, on plaanis võtta õige pea nn. pärisnimi.

Kas teie taseme ja koosseisuga koori fenomeni saaks üldse korrata? On ju teada, et 21. Keskkool on eliitkool?

Arvan, et eliitkool on ta rohkem keelte pärast, võib-olla ka seetõttu, et asub kesklinnas. Kuid minu kooris on hulgaliselt neidki õpilasi, kes pole keele eriklassis olnud. Ma ei näe nende arengus laulmise seisukohalt mingit alaarengut. Küll aga on muusikaklassidest tulnud teistest selgelt eelistatavamas seisus. Muuseumis on meie poisid ka kõvad spordipoisid ja laulavad mitmetes teisteski koorides. Loen kooli keskmisest kõrgemat taset suures osas praeguse direktori hr. Tammsaare teeneks, kes ise on kõva spordi- ja muusikamees ning hoolitseb keelte kõrval igati nende alade heakäekäigu eest oma koolis.

Muusikaühingu abi „Muusikalehele“ on olnud tema võimaluste piires — 500 rbl. kuus — mille eest talle suur tänu, kuid see ei kata kahjuks isegi trükikuludisid.

Ettekandes vaagiti ka oma noodikogu loomise ja ülalpidamise mõtet, kuid seegi pole VL meeles eriti otstarbekas seoses Rahvusraamatukogu nüüdse paiknemisega pea EK kõrval. Ka märkis VL vajadust tagada keskuse töötajatele normaalsed palgad (tema ise töötab ühiskondlikel alustel).

Tema oli ka koori asutamise üks põhiinitsiaatoreid. Muide, algul olid sünniraskused meilgi. Peaaegu pool aastat sündisime. Alles esimeste laululaagrite järel hakkas asi minema. Tekkis meeskonnavaim.

Kas mitmes kooris lauldes ei teki konflikte eri kooride ettevõtmiste kattumise tõttu?

Olen häiritud ja nõutu, kui midagi sellist selgub. Oleme siiski üle saanud neistki probleemidest, enamasti rahumeelselt.

Edasised plaanid?

Neid on palju. Saime hulgaliselt pakkumisi, kuid kõik need on seotud sõitudega. Transport läks nüüd aga teatavasti õige kalliks. Mida teha, kui ühe poisi pealt peab perekond välja panema 500—700 rubla üksnes transpordikuludeks! Mul on kooris kolm vennastepaari — seal siis kuni 1400 rubla! Ainus väljapääs oleks sponsor, kes meid pisut toetaks. Siiski oleme kindlalt plaaninud septembris ära käia järjekordsel EURO-TREFFIL Saksamaal. Muide, üks Saksa firma tegi meile pakkumise teha CD (kompaktdisc). Eriti oldi huvitatud Tormise lugudest.

Mida arvate RAM-i praegusest seisust? On arvatud, et ta on oma koha Eesti kultuuripildis juba täitnud. Kuna on ju mitmeid RAM-iga võrdseid koore, võiks ta valutult laiali saata — hoiaks kokku hulga raha.

Jah, tõepoolest on mitmedki koorid nüüd tasemelt võrdsed, kuid RAM omandab repertuaari siiski tunduvalt kiiremini. Pikka aega oli RAM stambis, kuid hetkeseis näitab uut tõusu. Seostan seda eelkõige erinevate dirigentide suurema osakaaluga koori juures. Erinevad nõuded, erinev repertuaar ja tööstiliid — kõik see on mõjunud värskendavalt. Viimasel ajal on tulnud palju uut verd ka lauljate osas, mis samuti annab lootust. Noored tahavad ju eksperimenteerida! Mina näen küll praegu RAM-i jaoks pirakat tagamaad. Tõenäoliselt!

Kui suur on RAM-i liikme palk?

Keskeltläbi 310 rubla kuus. Esineb muidugi kõikumisi sõltuvalt staa-

Ongekuševet un ongelubevet

Suudlesime ja kallistasime

$\text{♩} = 92-100$

1. On - ge - ku - še - vet un on - ge - lu - be - vet

1. 2.

fun dem to - jer biz dem ban, biz dem ban,

un vi der tog - og hot nor a - vek - ge - ri - et,

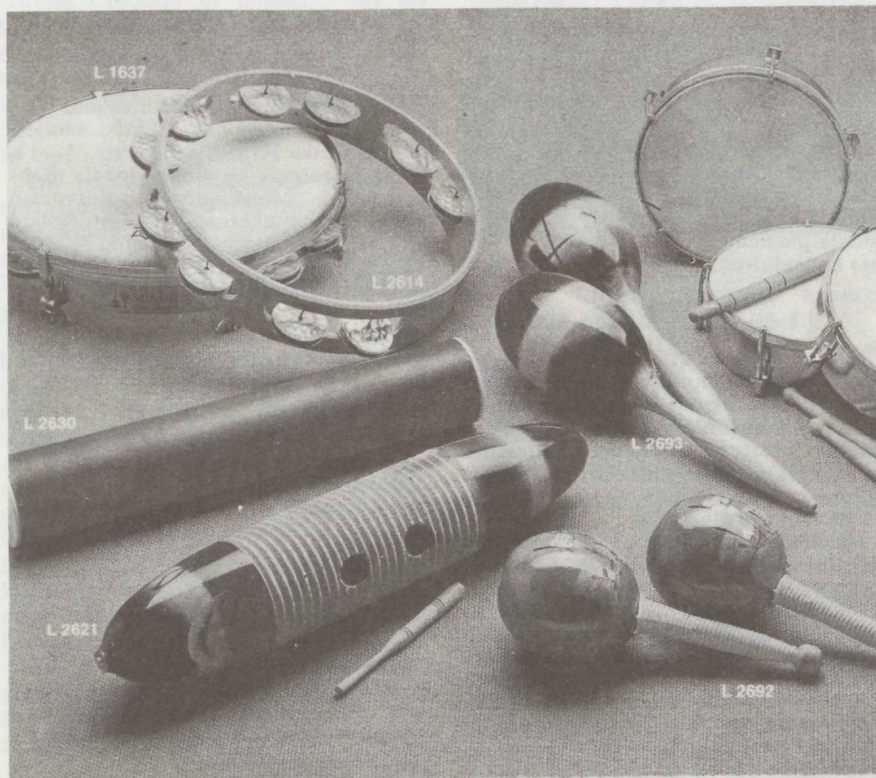
1. 2.

iz er vi in jam a - rajn, un jam a - rajn.

2. Oj vej, mame, kačkes švimen,
Un zej plešken mit di fis, 2 mol
Ven vet šojn majn libster kumen } 2 mol
Oder šikn xoč a grus.

3. Oj vej, mame, bern brumen,
Un zej šoklen mit di berd. 2 mol
Ojb di libe iz a švindl, } 2 mol
Vel ix lign tif in dr'erd.

1. Ma ehtasin majakese, kuue aknaga majakese. Mitu peigmeest palus mu kätt, aga Sina oled küll kõige ilusam.
 2. Ma istutasin viinamarja, mis ära kuivas. Ma mängisin maha oma noore elu, nagu hasartmängija.
 3. Sa sidusid mu käed ja jalad ning viskasid mind vette. Tuleb aeg, kus Sa mind otsid, aga ei suuda enam leida.
1. Suudlesime ja kallistasime päris värvavast raudteejaamani, aga kui päev lõppes, oli mu kallim kadunud — just nagu vits vette!
 2. Oh, ema, emake — pardid koos ujuvad, lestadel longivad... Millal tuleb minu kallim, või saadab mul tervisi?
 3. Oh ema, emake — karud mõirgavad ja liigutavad oma habemeid. Kui see armastus on pettus, saab see mu hukatuseks.

L 2630 metallist torn (Tubo)
L 2621 kviro (mehhiko
koos kraapijaga)

L 2693 marakaš (mehhiko puust)
L 2692 marakaš (pudelkõrvit-
sast)
T 36 N Brasiilia tamburiin

Tunnis.

Ka vanematele
leidub tegevust.

Orff-instrumentarium jaguneb üleüldse järgmisteks tähtsamateks gruppideks.

Membraaniinstrumendid, mille häälestustase on reguleeritav: timpan, kongad, bongod, ringtrumm, tom-tom jt.

Värvusinstrumendid (idiofonid), mille põhiahäälestustase on määratud. Neid pille on tohtu hulk ja need võivad olla ka isetehtud: kõlapulgad, kviro, triangel, tamburiin, nn. lehmakell, marakaš, kuljused jt.

Meloodiapillid, millel on äravõtavad plaatkeeled (soovitav ka lisakeeled Fis ja B): kellamängud (jalt), metallofonid (S, T/A, B) ja ksülofonid (S, B). Samas grupis on plokkflöödid: sopraniino (F), sopran (C), Alt (F), tenor (C), bass (F).

Lastele sobilikud pillid töötas C. Orff välja koos saksa klaverivalmistaja K. Mändleriga. Nad ei leitud uusi, vaid püüdsid edasi arendada eri etnilistes kultuurides juba kasutatavaid pille.

Soovitav on kasutada ka kitarri või tsellot (head burdooninstrumendid). Pillide hulk ja valik sõltub rühma suurusest, õpetamistasemest, aga muidugi ka rahalistest vahendest. Pillide valik peaks õpetaja mõtlema põhitoonaalsusele, mille ümber luua instrumentide kogum. (Soovitatakse D-tonaalsust: see võimaldab hõlpsalt kasutada D-duuri, d-molli ja dooria laadi.) Pillid peavad sobima ka laste hääleulatusega.

Kahtlemata sõltub Orffi kogemusi kasutava õpetaja edu tema loovusest ja võimest töödelda ning viimistleda materjali.

Saame järjest enam hingamisruumi. Meie lapsed laulavad laias maailmas, meie õpetajad pääsevad seminaridele. Aknad on lahti ja värske õhk voogab sisse. Tuleb meil seda ahmida, aga mitte valikuta.

Maailm on kirju õpetussüsteemidest. Orffi oma on üks paljudest võimalustest — tundub, et loominguline, lapsi hästi toetav, igasuguseid katsetusi soosiv. Äsjaloodud Eesti ORFF-keskuse vahendusel (vt. Muusikaleht 1990. a. nr. 2) avanevad loodetavasti meilgi Eestis varsti võimalused seda arenenud maailmas end praktikas väga heast küljest näidanud süsteemi juurutada. Jätkame selletemalisi käsitlusi ka „Muusikalehe“ veergudel. Ootame, nagu ikka, ka meie lugejate arvamusi.

„Musisoi malletin“, „Orff Echo“ jt. allikate alusel
Ülle Heinsalu

Järgmises numbris ORFF-süsteemi leviku kronoloogia ja ORFF-Schulwerki 5 põhiprintsiipi.

EESTI KOORIÜHINGU III KONGRESS

EESTI KOORIÜHINGU TEGEVUS 1989

1989. a. võiks kõige üldisemalt nimetada ühingu eneseotsimise aastaks — sai selgeks, et eelmisel aastal loodud Muusikaühing ei suuda korvata Kooriühingu likvideerimisest tekkinud pealiskaudsust ja peremehetust kohapealses koorielus ning mitmel pool (Viljandis, Virumaal ja Tartus) alustati kohalike kooriühingute taastamist. Paraku asi initsiaatorite arupidamistest kaugemale ei jõudnud. Ühingu keskparaadis toimus peale uutesse ruumidesse (Tõnismägi 8a) kolimise ka mitmeid kaardimuudatusi. Muusikaühingu ja kooriühingu palgaliste töötahate omavaheline tööjaotus on muutunud konkreetsemaks.

Algas intensiivne 21. Üldlaulupeoks ettevalmistamine: toimusid kõigi kooriliikide dirigentide seminarid ja rajoonikonstulantide nõupidamised, Sektsioonide Nõukogu istungitel sai lõpliku kujud laulupeo kava.

Lausa plahvatuslikult arenesid suhted välismaaga — rohkem kui 10 konkursiosavõtu kõrval käis hulgaliselt eesti kooripiiri taga valuutavaba vahetuse korras. Enim külastatud maa oli ettearvatult Soome. Ühingu on omalt poolt kaasa aidanud sõidudokumentide vormistamise ja pileetide hankimise osas, kuid samuti on vahendatud infot ning aidanud leida vastastikuseid kontakte meie ja väliskooride vahel. Veebruaris käis EK spetsurismigrupp Ida-Saksamaal, aprillis vene koolide muusikaõpetajad tutvumisreisil Moskvas, U. Heinsalu käis end Soomes täiendamas Orffi süsteemi alal.

Kooriühingu kontserttegevust on hakanud takistama kaks tegurit: saaliüüride kasv ning konkreetse töötaja puudumine kontserdikorralduse alal. EK tähtsaim kontsert — traditsiooniline uute koorilaulude võistluskontsert — andis sel korral kaks uut autorit (K. Suss ja I. Garšnek), ka võib seda kontserti julgelt nimetada U. Sisaski ja eesti nüüdisaegse vai-

muliku koorimuusika läbimurdekontserdiks.

Toimusid festivalid „Kevade võti“ Narvas (22. aprillil) ning „Valga Kevad“ noortekooridele (20.—21. mai). Suurejooneliselt tähistati Tartus Eesti laulupidude 120. aastapäeva, selle laulupeo eestvedajaks oli Eesti Meestelaulu Selts. Põlvas peetud vabariiklik naiskooride laulupäev korraldati peamiselt kohalike jõududega. EK puhkpillisektsiooni eestvedamisel toimus Haapsalus 8.—9. juulil vabariiklik puhkpillimuusika päev. Kõiki rahuldava juhendi, aga ka innuka eestvedaja puudumise tõttu jäi pidamata kolmas kooride vokaalkvartettide ülevaatus.

1990.

1990. a. oli Eesti 21. Üldlaulupeo aasta. Piirkondlikud eelproovid kooridele ja orkestritele alates jaanuarikuust, laulupeoagene kontserdiprogramm Tallinnas, külaliste vastuvõtt, laulupeokontserdid ise — kõik see oli valdavalt just Kooriühingu mureks, laulupeoteatmiku koostas EK konsultant E. Oja.

Tihenesid kontaktid rahvusvahelise kooriliikumisega nii idas kui läänes, seda eriti seoses IFCM-i 2. maailmasümposiooni ettevalmistamise ja läbiviimisega. Et EK sellise ürituse korraldamise kaasati, on ühest küljest kahtlemata suur tunnustus, teisest küljest aga ka suur võimalus (et mitte öelda kohustus) olla maailmakultuuri täisväärtuslikuks osaks, leida seal oma koht. Meie aktiivsete lääne-sidemete kõrval pole põhjust alahinnata suhteid sõsarorganisatsioonidega lähemal: Moldovas käis sealsete puhkpillijuhitidega kohtumas H. Saade, mais toimunud Läti Kooride Assotsiatsiooni asutamiskongressilt Riias võtsid osa V. Laul ja U. Krigul.

Algasid ettevalmistused järgmise aasta suurüritusteks: rahvusvaheliseks koorifestivaliks „Tallinn '91“ ning Ida-Lääne ühislaulupeoks „Bridges of Song“. Kui esimese korraldamise põhiraskused langevad just EK-le, siis teise eestvedajaks on aktsiaselts „Laulusillad“, kus EK omab

20. aprillil toimus Eesti Kooriühingu III kongress. Valiti uus juhatus, kinnitati uus põhikiri ja liikmemaksud. Ja muidugi saadi omavahel ilusasti arutada südant vaevanud.

Koorimuusika probleemidele pühendatud artiklite osakaal meie ajakirjanduses pole piisav võrreldes tema kohaga meie muusikamaastikul. Sestap püüame midagi ka omalt poolt pakkuda.

häälteenamust nii otseses kui ka ülekantud tähenduses. Valmisid ning saadeti välja festivali tutvustavad bukletid. Novembriks oli laekunud 38 osavõtusoovi väljastpoolt Eestit, millede hulgast eelzürri valis välja 16.

EK on püüdnud jõudumööda leida enesetäiendusvõimalusi üldhariduskoolide muusikaõpetajatele. Kevadel toimus Tallinnas ja Tartus seminar C. Orffi meetodikast, lektoriks H. Setälä (Soome). 7.—14. augustini toimus Helsingis ISME (Rahvusvahelise Muusikalise Kasvatuse Ühing) 19. konverents, millest võtsid meilt osa I. Raudsepp, L. Rahula, A. Saar, E. Kangron, A. Tõrs ja A. Mustina. Detsembris toimus esimene seminar sarjast „Luterlik kiriku-aasta“, lektoreiks J. Salumäe ja prof. H. Lepnurm, ühtlasi oli see oktoobris jalad alla saanud Eesti Muusikaõpetajate Liidu esimeseks suuremaks ettevõtmiseks.

Uute koorilaulude võistlus toimus mitmete ebasoodsate asjaolude sunnil ilma võistluskontserdita ning zürri hindas laekunud teosed partituuride alusel. Preemiad said U. Sisask, V. Tormis, R. Eespere, H. Otsa ja A. Marguste, Grand' prix otsustati anda E. Mägile koorilaulude „Pietä ja „Siin mu rõõmumaa“ ning viimaste aastate kooriloomingu eest.

Detsembris toimus II vabariiklik noorte koorijuhitide konkurs, mille organiseerimine oli peajaslikult EK kätes. Konkursi võitis H. Surva, laureaadi nimetuse pälvitsid O. Elts, E. Kaarepere, J. Roosaar, T. Vaask ja I. Vijard.

1990. a. teisel poolel algasid ettevalmistused EK 3. kongressiks, valmis uue põhikirja projekt. Tavakohaselt valiti pärast üldlaulupidu ümber ka koorisektsioonide koosseisud — segakooride 7-liikmelise sektsiooni etteotsa valiti E. Uleoja, naiskooride sektsiooni juhtimist jätkab V. Uibopuu. Kuna meeskoorid omavad EMLS-i ning koolikoorigid EMOL-i eestseisuste näol oma „ajutruste“, siis nende eraldi sektsioone moodustama ei hakatud.

Ulo KRIGUL

EESTI KOORIÜHINGU RAHVUSVAHELISED SIDEMED

Teadvustagem endile kõigepealt kuulumine rahvusvahelistesse organisatsioonidesse. Need on Internatsional Federation For Choral Music (IFCM, president Royce Saltzman, USA) ja European Federation of Young Choirs „Europa Cantat“ (EFYC, president Marcel Corneloup, Prantsusmaa).

IFCM liikmed oleme 1988. aastast „Europa Cantat“ võttis meid vastu 1990. a. mais. EK on allakirjutanu kaudu esindatud ka ülalnimetatud organisatsioonide juhatustes.

EK-l on sisse seatud kontaktid veel mitmete rahvusvaheliste ühendustega. Nime tagem International Center For Choral Music (Jean-Claude Wilkens, Belgia, Namur) ja International Choral Network (Gustav Adolf Rabus, Marktoberdorf,

Saksa LV). Esimene on võtnud enda peale ülemaailmse koorimuusika infopanga asutamise, teine kogub informatsiooni eelkõige Euroopa parimatest kooridest, koorikonkursidest, festivalidest. Arvesse läheb ainult tiptase.

Rahvuslikest koorijuhitide ja kooride ühingutest, liitudest ja assotsiatsioonidest on EK-l tihedam suhtlus Ameerika (ACDA), Saksa LV, Rootsi, Soome, Ungari ja Itaalia vastavate organisatsioonidega. Tõised suhted on kujunenud Läti ja Leedu kooriühingutega. Kontaktid on veel Kataloonia, Brasiilia, Taani, Belgia, Poola, Bulgaaria ja Kreeka kolleegidega. Páris pikaks läheks konkursside ja festivalide loetelu, kus Eesti koorid ja koorijuhid on osalenud vastavalt võistlejatena või züriiliikmetena. Eesti noored on osa-

lenud Euroopa Noortekoori ja Maailma Noortekoori tegevuses. Koorifestivalid „Tallinn '88“ ja tulev „Tallinn '91“ on otseselt EK üritused. Rahvusvaheline IFCM sümposioon Stockholm—Tallinn—Helsingi 6.—14. aug. 1990 sündis IFCM-i juhatuse, Rootsi Koorijuhitide Assotsiatsiooni, soomlaste SULASOL-i ja EK asjalikus koostöös. Sümposiooni ja Eesti 1990. aasta laulupidu kajastavaid kirjutisi võib leida Ameerika, Brasiilia, Rootsi, Soome, Poola jt. maade erialastes väljaannetes. Mõeldes kõigele ülalöeldule juurde veel meie kooride kontsertreisid, võime tõdeda, et tänapäeva eesti koorimuusikale on osaks saanud lai suhtlus laia maailmaga.

Venno LAUL

žist, hääle ilust, tugevusest jm. teguritest. Selle eest tuleb päevas umbes 3—3,5 tundi laulda.

Kuidas tegutsevad RAM-i väiksemad koosseisud?

Kõige efektiivsemalt gastroleerib praegu RAM-4. On hea, et osatakse ise ka pille mängida, saab end vajaduse korral saata.

Milline on Kooriühingu kongressi aastal Teie hinnang meie koorimuusikale üldse?

Minu meelest on pisut liiga palju omaette pusimist. Lävimine kooride vahel võiks olla palju tihedam. On ju väga tugevaid koore, kuhu „lihtsurelik“ laulma ei pääsegi, ent on halb, et need koorid on laiemast koorimuusikaelust kõrvale jäänud. Üldine koorielu peaks olema taimelava, kust uued tipud välja kasvaksid. Meil on küll Vigala laager, kuid sellest ei piisa kaugeltki.

On teada, et mitmetes arenenud riikides on maakoorid üheks külgetõmbejõuks, mille pärast maakohata minnakse ja seal ollakse. Ning kohaliku kultuurielu ka teiste külgede pealt edendatakse.

Kahtlemata. Sellise koorilaulu puhul polegi tihti mingit vapustavat taset, kuid seda pole ju eesmärgiks seatudki! Tähtis on, et tekib omavaheline sõpruskond, kuhu on suuremal või vähemal määral kaasa haaratud ka lauljate tuttavad ja sugulased, samuti kõikvõimalikud asutused, kes seda koori mingil põhjusel toetavad. Kaasatud on väga paljud piirkonna inimesed. Selline seltsielu on, nagu näha, väga viljastav kogu piirkonnale.

Kui ei seataks teadlikult eesmärgiks kõrget taset, vaid just eelnevalt toodud kaalutlused, kas oleks see maakonna jaoks õigem?

Just nimelt. Seda on praegu mõtet senisest enamgi rõhutada, mis muudugi ei tähenda, et ma kutsun üles professionalismist loobuma.

21. Keskkooli meeskoori liikmed IVO FELT ja EERIK LILL, kuidas asi alguse sai?

IVO (vilistlane, töötab „Tallinnfilmis“ helioperaatorina): Asi algas põhiliselt direktor Tammsaare initsiatiivil 1987. aastal. Mina olin siis abituuriumis. Muidugi päriselt läks kõik käima siis, kui avanes võimalus sõita Saksamaale EUROTREFFILE. Kuid varem oli meil koolis mitmeid väiksemaid koosseise, ka kammerkoor. Budapesti läksime loomulikult mitte võitma. Oli ju valida mitme konkursi vahel, otsustasime ühe vängema kasuks. Tulemus oli endalegi üllatuseks.

Mida laul teile annab?

EERIK (10-c klass): Minule on ta kujunenud juba harjumuseks, sest olen lapsest saati laulnud, varem ka RAM-i poistekooris. Ka suhelda on mõnus, meeldivad ühised ettevõtmised.

Kas poistel on kohustus käia, läheb see kuskile lahtrisse arvele, saab selle eest hiljem hinde?

TÖNU KULJUS: Jumalapärast mitte nõnda! Olen algusest peale öelnud nii endale kui poistele, et mingit sellist kohustust pole. Kuid on vabatahtlik kohustus, s.t. olles endale sellise kohustuse võtnud, tuleb seda täita, olla aus teiste vastu, neid mitte alt vedada.

KOOLIMUUSIKAST

Tõnu Kuljus, olete 8 aastat olnud muusikaõpetaja keskkoolis (Tallinna 8. Kk. ja Maardu Keskkool — M.V.). Praegu on „Muusikalehe“ veergudel üles tõusnud koolimuusika uuendamise seotud küsimused. Kas mitte asendada mõni klassikalise poole muusikategelane Paul McCartneyga või David Bowiega, tuua sisse džäss, jõululaulud? Viia lapsi palju rohkem tegelikku muusikamiljõesse, kontserdile? Mida Teie sellest arvate?

Mina patustasin programmi vastu üsna tugevasti. Ma andsingi lastele muusikat eelkõige kuulata, vähem pidasin sinna juurde igasuguse kuiva jutu äralugemisest. Kerge muusika jms. peaks tõesti sees olema, tuleb ju alguses välja pakkuda võimalikult laialt. Ja mitte mingil juhul midagi hirmsasti peale suruda! Keda mingi stiil huvitab, leiab endale programmist sobilikku niši ja võib sealt juba isegi omandada ning õpetaja poole pöörduda vaid selgituste saamiseks.

On avaldatud mõtet, et eriti maakotades, vaiksemates asulates võiks muusika- ja kunstiopetus rohkem seotud olla, seda nii sisuliselt kui ajaliselt. Näiteks korraldada talvel hubaselt praksuva kamina või ahju ääres kunstiohtuid-seminare. Kas ei võiks mõnikord 3—4 viimast tundi olla selline seminar? Või hoopis viia

muusikatunde läbi kodukirikus, kuhu maavalitsus, kes hoolitseb oma inimeste eest, on tellinud selleks puhuks mõne kena kontserdi? (Muidugi on vaja mitmes kohas enne korradada orelid).

Arvan, et nii omandataks kunste märksa kiiremini ja valutumalt, vististi ka neid programmelemente, mis muidu on vastukarva. Võiksid olla isegi kunstipäevad. Praegune ühelt ainelt teisele hüppamine annab ennast ammugi tunda valitsevas vohavas pealiskaudsuses. On levinud seisukoht, et nn. raskete, reaalainete vahel peab olema mõni lõõgastustund — joonistamine, laulmine. Kuid ega selle ühe tunniga eriti lõõgastu. Kui lõõgastutakse, jääb vähe külge. Vaevalt et kõikidel õpilastel just need tunnid (ja mitte vastupidi) lõõgastuseks ongi!

Kuidas tulevad muusikaõpetajad eelpoolräägitud reformiplaanidega Teie meelest kaasa?

Kindlasti on vastuseis — miks peaksin oma väljatöötatud ja läbi-proovitud konseptist loobuma jne.? Kuid noored tuleksid küll — peaks toetama just äsja Konservatooriumi lõpetanuid. Muret teeb see, et noored ei jää kooli. Palk peaks olema küllaldane. Problem on vist seotud piirkonna nõuetekohase kultuuritaseme ja eneseteostamisvõimaluste nõrkusega.

Jõuame välja selleni, et väärtustades kohalikku koorielu mainitud suhtlemisaspекti, saaksime sellestki üle?

Väga võimalik.

Mida arvavad koolimuusikast lauljad Eerik ja Ivo?

EERIK: Mind näiteks ei rahulda väga ebauhtlane tase, mis tuleneb sellest, et olin kuni 9. klassini muusikakallakuga klassis. Nüüd keskkooliastmes, on võimalik valida vaid humanitaar-

ja reaalkallaku vahel, seetõttu pean laulma viise, mis vastasid muusikakallaku puhul 2. klassi tasemele. Kuskil on küll midagi mööda lastud.

Mida arvate kooliprogrammist, kus peale Bachi oleksid ka biitlid, Led Zeppelin jm.?

EERIK: Võiks nii olla küll. Väga huvitav oleks kuulda nende meeste elulugusid ja ka loomingut. Vahest isegi põnevam kui mingi praegu õpitava helilooja kohta kõneldud-kuuldut.

Mida arvad sellest, kui õpetaja tuleb mõnikord klassi ja ütleb: „Järgmisel korral kuulama sellist muusikat, mis teie hulgas praegu on pop. Võtke vaid ise magnetofon ja mõned kassetid kaasa!“ Kas see pole mitte elementaarne ausutusavaldus teie vastu, kui ei hakata tingimata „oma Schubertit“ peale suruma, vaid kuulatakse ära ka klassi soov. Või kardab õpetaja seda soovi?

EERIK: Minul poleks selle vastu

kõige vähematki. Mulle meeldiks. IVO: Ma arvan ka, et igal juhul peaksid kerge muusika; džäss, jõululaulud jm. moesolevigi sees olema. Muide, näen seda oma tööski, et just sügavamad teadmised eelpoolmainitud valdkondadest aitaksid mind tihhti palju enam kui koolis õpitu.

Vahendas Mart Vainu

RAHVUSVAHELISED KOORIFESTIVALID, KONKURSID ja LAULUNÄDALAD

1991. aastal

NB! LÜHENDID:

RKF — rahvusvaheline koorifestival
K — konkurs

LN (SW) — laulunädal (Singing Week)

MK — meeskoor
NK — naiskoor
SK — segakoos
LK — lastekoos
KK — kammerkoos

● Nii on ära toodud kooride nimed, kes kavatsevad erinevatele konkurssidele sõita.

Toimumise aeg, riik, linn	16.—22. mai 1991 Saksamaa, Marktobendorf ● EÖN — A. Sööt	3.—7. aprill 1991 Itaalia, Loreto ● EKE Projekti SK ● Vanalinna Poistekoos	juuni 1991 Ungari, KOMLO
----------------------------------	--	---	-----------------------------

Ürituse nimetus, kooriliik	Kammerkooride konkurs (a capella) sega-, nais- ja meeskoorid	31. rahvusvaheline koorifestivalikonkurs (vaimulik muusika) sega-, nais-, mees-, laste- ja kammerkoos	„Zoltan Kodaly lastekooside festival-konkurs laste-, poiste- ja noortekooside (vanusepiir — 16 aastat)
-----------------------------------	---	---	--

Registreerimise tähtaeg	15. oktoober 1990	31. oktoober 1990
--------------------------------	-------------------	-------------------

Aadress	C/o Bayerische Musikakademie Kurfürstenstr. 19 D-8952 Markoberdorf tel. 49 8342 40 334 fax 49 8342 40799	Ente Passegne Musicoli „N, S, di Loreto“ Piazza della Madonna 60025 Loreto (Ancona) Italy tel. (071) 970648	Stadt KOMLO Lenin ter H-7300 KOTA Vörösmarty Pf 345 H-1370 Hungary
----------------	---	--	---

Osavõtu tingimused. Esitatavad materjalid	Majutus ühiselamus, toitlustamine — tasuta. Transport omal kulul Autasud: I 5 tuh. DM II 3 tuh. DM III 2 tuh. DM
--	---

EESTI MUUSIKAÕPETAJATE LIIDU VOLIKOGUS 18. IV

Arutlusel olid küsimused:

- EMÖL & EK vahelistest suhetest, sh. koolikooside liikmemaksu suurus EK-le. Arutlusi sel teemal jätkatakse.
- K. A. Hermann laste- ja poistekooside konkurs Põltsamaal. 18.04. kohtusid EMÖL esimees A. Saluveer ja vastutav sekretär Inge Raudsepp Jõgeval sealse hariduskoondise ja Põltsamaa linna esindajatega. Kohtumine oli tulemusrikas: kavandati 1992. a. mais toimuva festivali põhiüritused. Festival toimub 2 päeva, osaleb ca 1500 lauljat. 1. päev algab ühissõõmisega, mis eeldab oma moonakoti kaasavõtmist. Siis kõlavad ärkamisaegsed ühislaulud. Päeva raskuspunktiks kujuneb muidugi koorikonkurs. Osalevad maakondade/linnade parimad (ä 2 koori). Kooride esinemist hindab nii täiskasvanute kui laste žürii. Öhtul toimub valikkooside konkurs Põltsamaa kirikus. Sama päeva keskõöl toimub Põltsamaa Muusikakooli poolt algatatud traditsiooni kohaselt K. A. Hermann ausamba pesemine ning õine ühislaulmine.

Teine päev algab ühistööga: puude istutamine, koristustööd Põltsamaa gümnaasiumis, sellele järgneb rongkäik ja festivali lõpetamine lauluväljakul. Üritus lõpeb taas ühissõõmise ja laulmisega.

Konkursi juhendi väljatöötamine otsustati jätta volikogule. Voli-

kogus lepiti kokku järgnevas: konkurs toimub A- ja B-grupis, kus A-grupi osalemine on keerulisema raskusastmega (siin peaksid osalema eelkõige muusika süvaõppega ja -kallakuga koolid).

Repertuaaris on üks kohustuslik K. A. Hermann laul, teine vabal valikul helilooja teostest, kolmas vaba valikuga.

(Täpsemat infot festivali kohta lubame anda järgnevates lehtedes.)

3. Eesti ORFF-keskuse (EOK) tegemistest.

Mälestati EOK ühte initsiaatorit, hr. Heino Jürisalu. Informeeriti 16. aprilli nõupidamisest. Otsustati igati Orff-liikumisele Eestis kaasa aidata, organiseerida oma liidu raames õpetajaid selle süsteemi juurutamiseks Eestis.

4. Koolinoorte laulupeoga seonduvad küsimused.

Toetati taas ideed korraldada 1993. a. pidu Põhjamaade noorte muusikapeona. Selles suhtes seisavad lähemal ajal ees läbirääkimised haridusministeeriumiga.

5. EMÖL igapäevatööga seonduvast andis ülevaate pr. Inge Raudsepp.

30. aprillil toimus Tallinna Raekoja saalis Toivo Nahkuri klaveriõhtu, kus olid kavas J. Brahmsi 6 Klaveripala op. 118 ja 2 Rapsoodiat op. 79; kontserdi teises pooles kõlasid M. Raveli „Pavana pour une infante défunte“ („Pavana surnud infanta mälestuseks“) ja „Gaspard de la nuit“ („Õine Gaspard“).

Ilmselt on T. Nahkuri senised toredad kontserdid, edukas literaaditöö ja kõneall oleva klaveriõhtu maitsekas kavavalik põhjusteks, miks saalis oli nõnda rohkesti publikut. Konservatooriumi rahvas teab T. Nahkurit veel kui head ja abivalmis inimest ning alalõpmata põnevaist mõtteist pakatavat klaveri- ja pianismiajalooõpetajat, nii et: publik tuli ja oli põnevil!

Seekordselt kontserdilt jäi paraku mulje, et pianisti huvitavaid mõtteid varjas mingi nähtamatu eesriie. Oli see liigne esinemisnärvi või ei olnud kava lihtsalt küps, igatahes tundus kontserdi kogu I pool rabe.

Raveli „Pavane“ seevastu sundis mind andestama viperused Brahmsi teoste esitamisel. Närvilisusest ei jälgegi, klaver kõlab ja publik rõõmustab!

Raveli „Gaspard de la nuit“ on pianistile tõeline julgustükk. Teos koosneb kolmest poeemist prantsuse poeedi Aloysius Bertrandi (1807—1841) tekstidele: 1. „Undiin“; 2. „Võllas“; 3. „Scarbo“. Väikesed tehnilised libastumised on selle teose puhul andestatavad (Ravel ise nimetas teost transtsendentseks, pidades silmas ka tsükli tehnilisi raskusi), tähtsam on õhustiku, värvide, piltide, poeesia edastamine. Kõik oli seekordses esituses naudinguga jälgitav. Lisapaladeks mängitud Raveli „Prelüüd“ ja Brahmsi Intermezzo op. 117 nr. 1 tegid kriitilise kõrva päriselt relvituks.

Mulle tundub, et kontserdipublik on veidi ära hellitatud noorte imepianistidega, kel küll „näpp jookseb ja pikad juuksed lendavad“, kuid kes jätvavad m u u s i k a iseenda isiku varju. Toivo Nahkuri kontserdilt lahkudes õhkasin: „Kui ilus muusikal!“ Ja just see on suurim kompliment interpreedile.

Riine Pruuli

KONTSERT ILMA ÜHEGI VALE NOODITA

... sai teoks 25. aprillil Vanalinna Muusikamajas. Tegemist oli iseloodud lugude esitamisega ja mitte ainult seda. Esindatud oli ka teistliiki looming — nimelt vahetult enne kontserti riputati saalis üles mitmeid joonistusi ning kõrvalasuvast kunstimajas oli terve päev avatud koolilaste käsitöö- ja keraamikanäitus. Kõik see lisas ettevõtmisele hoogu.

Ja veel üks oluline moment — õpetajatele oli esitatud samad nõudmised kui lastele, s.o. kirjutada muusikast või mõni luuletus või joonistada midagi, ühesõnaga — ise luua.

Osavõtt oli esimese katsetuse kohta lausa massiline ja üsna

Mittemuusikaalased materjalid
ehk
Mittemustmullavõõnd

MÕISTETE AJALOOST. ARIADNE IMELÕNG

Muina-Kreeka pärimuste järgi elas Kreeta saarel kuningas Minos, kellel oli naine Pasiphae. Kuninga poeg oli hukka saanud ateenlaste käe läbi. Saavutades ise nende üle võimu, pani ta ateenlastele peale hirmsa kohustuse — saata Kreetale igal aastal seitse noormeest ja samapalju tütarlapsi. Need viidi saarel elava härja pea ja inimese kehaga koletise Minotauruse lossi. See oli ehitatud labürindina, kust pageda polnud võimalik, sinna sattunud ootas kindel surm.

Sellest sai teada Ateena kangelane Theseus, kes tegi otsuse minna saarele ja tappa koletis, et päästa oma hõim sellest õudsest kohustusest. Saabunud järjekordse noormeeste-neidude hulga saarele, kohtas Theseus Ariadnet, kuningas Minose tütar. Ariadne armus sihvakasse noorukisse ning päästmaks teda kindlast surmast, andis talle lossi kaasa lõngakera. Theseus, tapnud Minotauruse, naasiski õnnelikult maa-alusest labürindist. Lahtikeritud lõng oli eksitamatuks teejuhiks. Sealt ongi pärit mõiste **Ariadne lõng** või lihtsalt **imelõng** kui kõige raskemaski olukorras aitava hea nõuande sünonüüm.

MIDA TEHA VANADE AJALEHTEDEGA?

Reeglina pole ajalehed püsiväärtusega trükised ja seepärast kasutatakse nende trükkimisel poorset, õhukest ajalehepaberit. See imab endasse vett, rasva ja muidki aineid. Sellepärast peaks vana ajalehepaber leidma majapidamises laialdast kasutamist. Endisaegsed majaperenaised leidsidki ajalehepaberile majapidamises peale tulesüüte palju kasutusalasid.

- Ajalehepaberisse on kasulik pakkida suveks seismapandud villaseid riideid ja vaipu. Trükivärvi lõhn peletab eemale koid.
- Ajalehepaberiga on hea puhastada aknaid, peegleid ja kabhelseinu.
- Ajalehepaber aitab perenaist kõõgi koristamisel. Toidunõud saavad lihtsamalt puhtaks, kui neilt toidujäätmed enne pesemist paberiga ära pühkida. Ka pliiti võib paberiga puhastada.
- Puu- ja plastpeadega nuge-kahvlaid ei tohi pesemiseks panna kuuma vette. Võtta niiske ajalehepaber, pühkida metalloosa puhtaks, tõmmata niiske lapiga üle ja kuivatada.
- Kalalõhnast toidunõudel saab lihtsamini lahti, kui neid enne pesemist pühkida üle ajalehepaberiga.
- Et pannisaba ei kuumeneks liigselt, on kasulik selles olev õõnsus toppida täis paberit.
- Toit seisab kaua soojana, kui kastrul hoolikalt pakkida mitmekordsesse ajalehepaberisse.
- Kompottide ja hoidiste steriliseerimisel kastrulis võib selle põhja katta ajalehega.

„Pisuhänd“

mitmekülgne.

Kontserdi alguses kõlas kolm lugu perekond Oja „Bach-bändilt“ („Bach“ — saksa keeles „oja“), mis andis edaspidisesse suurepärase laengu. Esinesid „Mustad seelikud“ (õpetajatest lauljatarid), laste kandleansamblid, Orffi-grupp jt., tantsiti koguni 2 omaloomingulist tantsu ja lauldi 2 ühislaulu ning kõlas isegi üks luuletus (mäletan ainult lõppu: ... võttis ära ukselengi, millest voolis roosa singi...)

Põhiosa kuulus siiski väikeste autorite paladele, mis esitati peamiselt klaveril (ka klavessiinil). Neid oli kokku 14 pealkirjadega „Rõõmus ja kurb tihane“, „Imelik marss“, „Kuked õrrel“, „Imeline ratsasõit“, „Jooksen ja hüppan“, „Väike madu“, „Aafrika elevidid“, „Vihmavesi plekk-katusel“, „Uisutaja“ jt. Ohin, millega lapsed asja juures olid, oli lihtsalt imetlusväärne ja pole midagi tervendavat kui heatahtlik naer. Sellest vist tollel päeval keegi puudust ei tundnud. Kõigist osalejaist kokku kujunes üks suur lustlik energiavoog, mis saab tekkida ainult siis, kui inimesed on üksteisele avatud.

Vanalinna Muusikamajas on veel tavaks saanud igal kontserdil rääkida nii rahva- kui kirikukalendri tähtpäevadest. Seekord oli juttu vastmöödunud jüripäevast (23. aprill) ja lohetapjast Pühast Jürist, kes on olnud kristluse julguse sümbol. Meie ajal on vabaduse küsimus teravalt päevakorral, kuid kõik algab ju s i s e m i s e s t v a b a d u s e s t. Just praegu on meil, kes me end loominguinimesteks tahame nimetada, suurepärase võimalus selle poole püüelda, luues soodsa pinnase julgeks eneseväljendamiseks. Suurendagem rõõmsalt edasi sellist väärtuslikumat rikkust, mida keegi meilt ära ei saa võtta.

Marju Riisikamp

TÖTT JA NALJA

● Thomas Beecham oli niisama sarkastiline kui ta kaasmaalane George Bernhard Shaw. Juhtus nii, et proovil lausus kuulus dirigent ühele hädavaresest orkestrandile: „Ma ei saa muidugi loota, et te kogu aeg taktis püsiksite. Ometi ehk oleksite siiski nii lahke ja mängiksute vähemalt aeg-ajalt meiega koos!“

Et tööd proovidel hõlbustada, olla Beecham kasutanud kaelas rippuvat heledahälset politseivilet. Sellega vilistanud ta orkestri mängu sisse nagu jalgpallikohtunik, kui tuli juhtida tähelepanu millelegi parandamist vajavale. Ometi oli ta, nendele veidrusele vaatamata kõigi orkestrantide lemmik.

Laupäeval, 11. mail kell 18.00 astub esimest korda avalikkuse ette Eesti Noorte Keelpilli-orkester (ENKO). Mati Põdra juhatusel ja sooleerimisel (kontrabass) tulevad Matkamaja saalis ettekandele J. Sibeliusi „Andante festivo“, K. Ditters von Dottersdorfi Kontrabassikontsert E-duur (meil seni mängimata K. Cruberi kadentsidega), E. Griegi „Süit Holbergi aegadest“, op. 40 ja „Eleegilised meloodiad“ op. 34 ning B. Bartóki „Transilvaania tantsud“.

Ar 991 P
Muusikaleht
P/B 916
3-1022 1/7

Mitmeid häid aastaid Heliloojate Maja direktorina töötanud A. Pajupuu on kirjutanud lahkumisavalduse. Eelkõige võib seda seostada ebakõlade tekkimisega tema ja usna hiljuti Muusika-fondi direktriks määratud proua Thea Kurvitsa vahel. Sest mõlemad on tugevad ning võimekad isiksused. Omajagu tähtsust on sündmuse puhul ka Heliloojate Liidu esimehe J. Räätsa

asumisel pr. T. Kurvitsa poolele.

Mitmete heliloojate poolt (V. Tormis jt.) poolt ühiselt koostatud toetuskiri A. Pajupuule ei paista enam sündmuste edasisele arengule oluliselt mõjuvat. Hr. Pajupuule olevat ka kohe pakutud uut kohta, mis senisest soodsamgi näib olevat.

VALDAR AHSUTE
(EHTUSLISEER)

VIVA LA MUSICA!

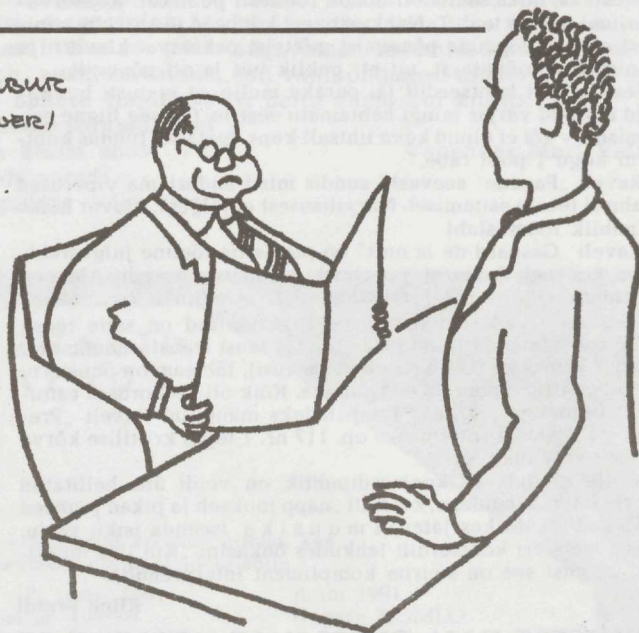
Kui 1988. aastal toimus Tallinnas rahvusvaheline kooride konkurs „TALLINN '88“, siis korraldati atmosfääri normaliseerimiseks ka rahvusvaheline karikatuuride konkurs pealkirja all „VIVA LA MUSICA“ (Elagu muusika — it. k.) Saabus umbes 300 tööd. Osavõtjaid oli meilt, Soomest, Jugoslaaviast, Venemaalt, Lätist, Poolast; miskipärast oli peaaegu 1/3 töid Leedust. Parimaks tunnustati Edgar Valteri kolmest olimaalist koosnev seeria, millest tehtud postkaardid veel praegugi ringlevad.

Läheneva „TALLINN '91“ raames toimub niisiis juba II „VIVA LA MUSICA“. Kutsed osavõtuks on saadetud väga paljudesse maadesse ja nüüd, aprilli keskel on saabunud juba üle 100 töö (tähtaeg on 1. mai).

Pilte eksponeeritakse laululava all „Laulusildade“ proovide ja kontsertide ajal ning paremikku neist veel kesklinnas Raevanglas. Mitmed asutused on välja pannud nii rahalisi kui esemelisi auhindu ja nende lisamiseks ei tehta mingeid takistusi.

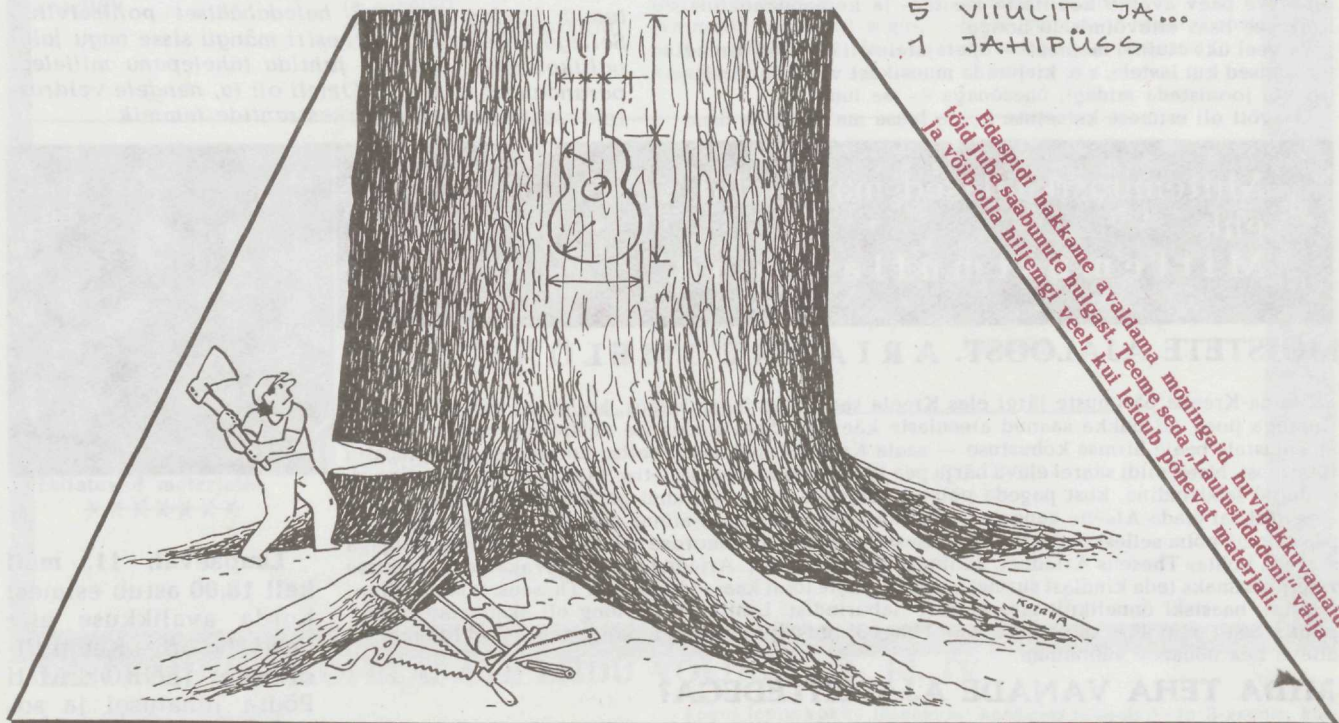
Töid ja auhindu võetakse vastu Kooriühingus Tõnismäel.

Toivo Ojaveski

TEIE ORKESTRI MATERIAAL-
TEHNILINE VAJADUS ON SIIS:

- 2 KLAVERIT,
- 5 VIULIT JA...
- 1 JAHIPÜSS

TEADMISEKS JA TÄITMISEKS

Laekuv käsikirja võiks olla eesti- või võõrkeelne. Artikli jms. pikkus on kuni 15 lk., arvustusel kuni 3 lk. Muud vormid kokkuleppel toimetusega (geniaalsete sõhvatuste korral pole kokkulepet vaja). Töö palume esitada masinakirjas, kahe-

kordse reavahega, u. 15,5 cm rida, soovitatavalt 2 eksemplaris. Palume lisada ka kaks lühilugu (5–6 lauset): artikli resümee ning andmed enda kohta. Töö lõppu eraldi aadress, telefon.

Võite saata ka ainult andmeid teie meelest avaldamist vääriva materjali kohta, ideevisandeid, huvitavat mitte-

muusikaalast materjali.

Varuks rahalised ning muudki põnevad tasustamismoodused (autori valikul). Kõik väljamaksud kuu lõpul. Suurpreemiad kaks korda aastas.

Toimetus retsenseerib ja tagastab käsikirju valikuliselt.

Peatoimetaja: Mart Vainu

Muusikaleht

Tellimishind 9.80
(5.30 pooleks aastaks)

Tellimine aastaringelt.

Tellimine rahakaardiga toimetuse aadressil. Leht saadetakse postiga koju.

Tell. 878 Trk. „Oktoober“ 1 trp.
Tir. 3500.

VÄLJAANDJAD:

KULTUURIFIRMA „FRATRES“
EESTI MUUSIKAUHING

Tallinn 34 (200034), pk. 996.

Teisipäeval ja neljapäeval

14.30—16.00

514-580